

ШКОЛСКИ ЛИСТЪ.

Одъ овога листа излазе свакога месеца по четири броя. —
Цена му е на год. 4 ф. на по године 2 ф. на четвртъ год. 1 ф. а.вр.

БРОЙ 27. У Новоме Саду, 21. Юля 1860. **ГОД. III.**

Методичный поступакъ при предаваню науке Христiянске у народной школи.

(Наставлѣно.)

За приповеданѣ Библичныхъ приповедака и житiя, мора се учитель напредъ, у очи дана кадъ ће приповедати, приправити и приповедку добро научити, да деца лепо своимъ речма слободно казати може. Изъ кнѣиге читати или на изусть одъ речи до речи, онако као што у кнѣиги написано стои изрецитовати нiе слободно.

За Псалтирце е прописана кнѣига: „Кратка Свештена Исторiя.“ Ню дакле треба и да имаю, али не за ученѣ на паметъ, него за читанѣ кодъ куће, или болъ рећи за упамтенѣ историчногъ реда, имена' и садржая онога, што су приповедати научили.

Учитель за свое приправлянѣ мора имати кнѣигу: „Училиштна и Домашня Библия“ старый и новый За-вѣтъ. Две части. По овой су кнѣизи у горнѣмъ попису приповедака у Школекомъ Листу означене главе те кнѣиге с' броевима подъ коима се у дотичной кнѣиги налази.

Будући пакъ да су у овой кнѣизи приповедке врло обширне то имамо нажљивима учинити Господу Учителѣ да та обширность нѣи нимало невеже, шта выше, башъ се одъ нѣи управо иште, да укратко али живо и подпуно сваку приповедку приповеде.

Валяло бы, да учитель имаде іоштъ: „Свештену Повѣстницу одъ Н. Беговића“ и ону малу кнѣигу што е пре неколико година у Бечу подъ насловомъ: „Приповедке старогъ и новогъ Завѣта“ изашла.

Псалтирци уче іоштъ Недельне и Праздничне Апостоле и Евангелія.

Начинъ е овај:

1. Учитель позове децу да пазе; еръ ће се садъ читати и разяснявати Апостолъ ил' Еванѣліе, што ће се доидуће неделъ у цркви читати, и важе одъ кога е Евангеліе ил' чія е посланица.

2. Ђдно дете чита изъ кнѣиге еданъ стихъ или едну точку, а остала деца пазе.

3. Учитель пита децу, шта то на србеки значи, а деца погађаю речи, кое су наликъ, онимъ редомъ као што е у Славенскомъ тексту, ако што неумеду погодити, Учитель имъ важе право значенъ те речи, а они уписую и речъ и нѣно србеко значенъ у свой Славенскій речникъ.

4. Учитель прозове еодно или два детета, да смисао целогъ прочитаногъ изреченія ва Србеки кажу.

5. Пошто се овако са свакимъ стихомъ поступаюѣи, цео Апостолъ ил' Евангеліе изчита, онда ако е садржай прочитаногъ повесть или приповедка, то на позивъ учителѣвъ еодно или два детета приповеде ю; аколи е садржай Апостола ил' Евангелія наука, то се одбере два или три најславнія изреченія, да Псалтирци одъ речи до речи по славенскомъ тексту на паметъ науче. Ако су то одпре научили еаде само повторе. Часловци уче само по еодно изреченіе на паметъ славенски, а Букварци то исто србеки. — Изреченія Евангелска коя псалтирци на славенскомъ езьку на паметъ учити имаю, налазе се у Шк. Листу одъ године 1860. Брой 20. и 21. страна 304. и т. д. — Добро бы было да учитель пре часа за толкованъ Евангелія

одређеногъ по два три маня или едно веће таково изреченіе на табли напише и пошто се редовно Евангеліе и Апостолъ прочита и протолкуе; то онда валя да прозове едногъ псалтирца кои ће написано изреченіе Евангелско прочитати, затымъ пыта Учитель како то исто изреченіе у србскомъ езыку гласи. На пытанъ то ямачно ће деца одговорити моћи, ерь су га іоштъ као Букварци и Часловци учили и диктандо писали. После тога деца препишу себи е' табле то изреченіе и добию га за домаћу лекцію.

Изъ Апостола наређено е да се неколико целыхъ зачала на паметъ уче, и то пошто се найпре у школи протолкуе. Сва Евангелска изреченія што су у школскомъ Листу исписана мораю знати сви Псалтирци а притомъ е свакій дужанъ преко године баремъ 4 Апостола на паметъ научити.

Апостоли за ученъ на паметъ одређени су ови:

1. Госпоинскій Апостолъ: „Сіе да мѣдрствѣтса ко васъ“ Филип. зачало 240.

2. У Суботу седме неделѣ: „Всака дѣша властемъ придержащымъ да покинѣтса.“ Римл. зач. 111.

3. У неделю 18. „Сѣай скѣдостію.“ Коринтяномъ зач. 188.

4. У неделю 27. „Возмогайте о Гослодѣ.“ Ефес. зач. 233.

4. У неделю 29. „Егда Хрїстосъ явитса животъ вашъ.“ Колос. зач. 257.

6. У неделю 30. „Облецытса яко избранїи Божїи.“ Колос. 258.

7. На Никольданъ. „Повинѣтса наставникомъ вашимъ.“ Евр. зач. 335.

8. На Богоявленъ. „Ивиса и благодать Божїа“ Титу зачал. 302.

9. На беле покладе. „Нынѣ ближайшее намъ спасеніе.“ Римл. зач. 112.

10. Преподобныма. „Плодъ дѣховный есть.“ Галат. зачало 213.

11. На Цвети. „Радѣйтесь всегда о Господѣ.“ Филиппис. зач. 247.

12. На великій Четвертакъ: „Азъ прїѣхъ ѿ Господа.“ Коринт. 149.

13. Другій данъ Духова: „Ико чада свѣта ходите.“ Ефес. зач. 229.

14. На Преображенѣ. „Потщитесь извѣстно.“ П. Петр. зач. 65.

Читанѣ, разясняванѣ и ученѣ на память Апостола и Евангелія нїе за голо знанѣ и рецитиранѣ, него за владанѣ по ньима. Те свете науке, треба да деца честимѣ сеѣанѣмѣ, повторавањмѣ и вештбанѣмѣ тако присвое, да имѣ оне за правило живота служе. Чимѣ кое дете погреша, одма у место каштиге треба гасетити на изреченіе св. Писма противу когѣ е сгреша, и дати му да изреченіе то изговори. — Тако ће се свако дете најболѣ усаветовати и одъ дана на данѣ у добродѣтельномѣ Христїанскомѣ живленю напредовати.

Єкшеніе и значенїе црквенныхъ обрѣда уче такође Псалтирци. Єктенїя се предаю онако и онымѣ начиномѣ као Апостоли и Еванѣлїя, и то сваке неделѣ по три или четири прошенїя. Обреде црквене и значенѣ Храма Божїегѣ и свештенюхѣ сасудова разяснява Учитель даномѣ приликомѣ на каталогу и у школи предѣ дотичне Празднике. Валя упознати децу и са црквеномѣ годиномѣ и казивати имѣ и понешто дати и читати одѣ предмета у ову струку спадаюњыхѣ као што су у школ. Листу год. 1860. Брой 8. 9. и 10. Света Четиредесетница; такође бр. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 18. и 19.

Єктенїе и обрѣди црквени толкую се у обичнымѣ школама неделѣомѣ на каталогу.

Житія Светыхъ приповедаю се као и Библичне приповедке свакога петка после подне, и испитую се на недельнымъ и праздничнымъ каталозима. Овде има Учитель найвеѣма на то иѣи, да свакій свечаръ житіе свога Свца научи, и да се свако житіе са Тропаромъ и Кондакомъ дотичнога Свца ил' Праздника у сношеніе доведе.

Найглавнія су Житія ова:

Житіе матере Божіе. Житіе Св. Іована Крестителя. (изъ Библичне Повѣсти.) Константинъ и Елена (види шк. Листъ о изнашашѣу частнога Крета година друга брой 11. стр. 164.) — Света Софія и нѣне кѣри. Св. Стефанъ Штиляновиѣъ. (Шк. Листъ год. II. брой 34. 35. и 36.) Света Петка. Св. Лука. Св. Димитріе. (види брой 33. шк. Листа II. год.) Св. Стефанъ Дечанскій. — Св. Евангелистъ Матей. — Првозванный Андрія — Св. Іоанъ Златоустъ. (шк. Листъ год. II. брой 27.) Св. Никола. — Св. Стефанъ Првомученикъ. (види Апостолъ тога дава.) Св. Василіе Великій. — Св. Григоріе Богословъ. — Св. Сава. (шк. Листъ год. II. брой 47. 48. и додатакъ. — Св. Симеонъ Мироточивый (шк. Листъ год. II. брой 41. и 42.) Св. Теодоръ Тиронъ. Св. 40. Мученика. Св. Борѣе. (види шк. Листъ год. II. брой 14. и 15.) — Св. Марко. (шк. Листъ год. II. бр. 14.) Св. Іованъ Еванѣлистъ. — Св. Петаръ и Павле. — Косма и Дамянъ. — Св. Пантелія. — Св. Илія (изъ Библие) Майка Анѣлія, — Светый Кнезь Лазаръ. —

И ова Житія неуче се текъ само да знаю, него зато да деци за образацъ богоугоднога живота служе. Учителми дакле валя да овако децу и обавесте и да одъ нѣи обеѣанъ узму, и на ово ихъ свакомъ приликомъ сеѣаю. —

В.

Животописаніє Србскихъ Училиштныхъ Мужева.

II.

Стефанъ ошъ Вуяновскій

Управитель Србскихъ Народныхъ Школа у Округу Загребачкомъ.

Овай многозаслуженый за нашу Школу мужъ родіо се у Хрватской Краини, у првой Банской регименти, у селу Брђанима одъ прилике године 1740. одъ протихъ родителя, кое е онъ свагда високопочитовао и особито велику и неограничену любовь к' матери своіой имао. Мѣстный Свештеникъ научи га читати и писати и опазивши у нѣму красне умне дарове, даде га своимъ трошкомъ у немачку школу. Пошто се ту немачкомъ езыку извикне и за гимназію приправи, отиде у Сремске Карловачке велике Школе, гди е подъ управомъ Славнога Раиѣа Латински езыкъ и гимназійске науке с' врло лепымъ успехомъ изучіо. Архимандритъ Крушедолскій Богдановиѣъ видеѣи у нѣму честитогъ и трудолюбивогъ младиѣа помагао га е с' новцемъ те се у Карловцы издржавати и науке свршити могао. Свршивши гимназію добые Учительско место у Вуковару, и ту учеѣи децу неколико година проведе. Званіе свое одправляо е онъ тако ревностно, да е тымъ любовь и поштованѣ грађана Вуковарскихъ у пуной мери придобыо. Отличный трговацъ Вуковарскій Борѣе Димиѣъ узме га за воспитателя своие сыну, и пошлѣ га с' овымъ у Шопронъ гди Вуяновскій филозофію сврши. После тога с' питомцемъ своимъ отиде у Бечъ, и ту о трошку поменутогъ Србина Димиѣа права сврши. Своимъ добрымъ владанѣмъ прилѣжаніемъ и успеванѣмъ у наукама заслужи онъ любовь и склонность своихъ Професора, кои га тада у Бечу бавеѣемъ се Митрополиту нашемъ Викентию Іоанновиѣу Видаку,

као ревностногъ ученика особито препоруче. Митрополитъ призове Вуяновскогъ къ себи, и по дужемъ съ нѣмъ разговоръ, рекне му: „Я самъ ти одъ данасъ отаць!“ Одъ овога времена Митрополитъ е на Вуяновскога трошію, нѣму мудре савете давао, и покровительствовао га гдѣ е требало, а Вуяновскій оцетъ быо е своме добротвору благодаранъ и до смрти своѣ свагда е о нѣму съ почитанѣмъ и са захвалношћу говорію. Трошкомъ овогъ великогъ добротвора свогъ Вуяновскій прође се по Чешкой, Саксоніи, Слезкой, Моравской, Польской, Малой Русіи, Бесарабіи и Влашкой, и поврати се съ пута у Бечъ год. 1775. Те године изда онъ Немачку граматіку за Србску младежь. Год. 1776. царица Марія Терезія потврди на молбу народа нашегъ све дотле постојавше школе, и нареди да се и по они мести, гдѣ іоштъ школа было нѣ, нове школе заведу. Томъ приликомъ Србска — Илирска — придворна канцеларія наименуе за управителя Србскихъ школа Вуяновскога, Мразовића и Янковића. Вуяновскій те године у Бечкой нормальной школи изучи прописаный методъ добывши одъ државѣ подпору за свое издржаванѣ. Пошто течай сврши и испытъ е съ похвалнымъ успехомъ положи, постане управителѣмъ Србскихъ школа у округу Загребачкомъ год. 1777; но будући да се те године Србска придворна канцеларія *) укине, и акта нѣна Унгарской канцеларіи предаду; то е текъ 1. януара 1778. Вуяновскій декретъ на званіе свое добыо. Съ овимъ отиде онъ у свой округъ, кои се изъ Срема, Славоніе и Хрватскогъ провинціала састояо, обиђе све школе и свойски пріоне да ихъ у больій поредакъ доведе, и да нове школе гдѣ е годъ нужно было заведе. Учительскій методъ, коггъ е онъ израдїю, нѣ на светъ

*) Я мислимъ да се звала дворска Илирическа депутация, а канцеларія е была оно, што ю е царъ Леополдъ II. установїю.

изданъ, али су га ученици нѣгови еданъ одъ другога преписивали и учили. Године 1780. скупи до шестдесетъ Србски младића къ себи и постара се приуговорити ихъ за учительско званіе. Ово е предузеће врло нужно было и приноси велику похвалу овомъ мужу. Друге године скупи опетъ 50. младића к' себи. између коихъ су были Алексіе Везилићъ, Теодоръ Авраамовићъ, и Василіе Николићъ. Ньи тројица тако су се у педагогичной струци извештили, да су после покрај свидѣтельства Вуяновскогъ и сами управителѣ школи постали и званіе то съ похвалномъ ревношкѣ одирали. — Године 1788. изда Вуяновскій „Библичну Исторію,“ и „Руководство къ правоуглаванію и правописанію“. Јоштъ е списао онъ и Славенску грамматику, читанку, рачуницу, и земљописаніе, али због оскудице у новцу ніе могао дѣла ова печатати. У старости своіой бавіо се са сачиненѣмъ енциклопедіе свію наука, ал' му е то дело са многимъ другимъ рукописима приликомъ пожара изгорело.

Колико се Вуяновскій трудио око тога да намъ се учительи народныхъ школа за свое званіе изобразе; толико се двапутъ веѣма старао о томе да се школе у Срему, у Славоніи и у Хрватској подигну. У овоме послу велике су му препоне чинили неке маѣарске спаіе, коима наша школа и просвета нашегъ народа ніе у рачунъ ишла. Године 1799. некаквый арендаторъ румскога спахилука почео е нашу децу силомъ у римску школу терати, као што е то ученый римскій архимандритъ у околинѣ печуйской чиніо. Вуяновскій противу овогъ самовольногъ поступка потужи се самоме цару и насиліе одма престане. Кодъ вармеѣа и кодъ другихъ властей чинѣне су такође многе препоне подизаню и напредку нашихъ школа, и говѣни су бивали одъ нечовечныхъ вармеѣаша наши учители, али е Вуяновскій свагда и у свакој прилици

за благостанъ школа и учителя старао се, нѣи бра-
нїю, и помоћи противъ нападача кодъ самогъ найми-
лостивїегъ двора царскогъ тражіо и налазіо. При
свима великимъ и многостручнымъ препонама инакъ
е у округу свомъ сто и десетъ сръбскихъ школа
подигао и обстанакъ нѣиховъ обезбедїо.

Кадъ е на предлогъ бискупа Мандића комисїа
школска у Пожуну год. 1782. за добро нашла да се
у школе наше латинска писмена уведу, и кадъ е од-
лука комисїе директорима обявлѣна, онда Вуяновскїй
о свомъ трошку отиде у Бечъ, кодъ высскихъ властїй
писмено, а цару Іосифу II. устмено разложи и докаже
да то быти неможе. Изъ Беча отиде онъ у Карловце,
и ту митрополита Путника приволи, да у обрану на-
шихъ писмена устане, кое оваї и учини, и стварь до
тога доведе да е комисїа Пожунска дозволила, да се
до неизвестногъ времена могу наше школске кнѣиге
са кирилицомъ печатати.

Год. 1790. быо е Вуяновскїй посланикъ на на-
родномъ сабору у Темишвару и ту е са славнымъ на-
шимъ Мразовићемъ найвыше допринео къ томе, да е
младый епископъ Будимскїй Стефанъ Стратимировићъ
за Митрополита и хранителя народныхъ права избранъ
быо. Год. 1792. добые одъ Леополда II. за заслуге
свое при подизаню и уређиваню школа, угарско плем-
ство. Год. 1803. ожени се, али нїе деце после себе
оставїо. Год. 1811. после тридесетъ петогодишнѣ служ-
бе ставлѣнъ е у пензію. Быо е тако несрећанъ да му
е двапутъ кућа надъ главомъ изгорела; првый путъ
у Карловцыма а другїй путъ у Новомъ Саду год. 1823.
Многи важни рукописи тада су му пропали, и заслу-
женный старина морао е последнѣ године живота
свогъ у туђой кући и у доста оскудномъ станю про-
вести. Умро е 19. януара 1829. године у Номъ Саду.

Главна черта значая Вуяновскогъ была е жарко родолюбіе. Оно га е у младымъ годинама къ труду и учению побуђивало; оно га е у мушкомъ возрасту за свое свето званіе одушевлявало; оно га е и у старости крепило и оживлявало. Просвета и душевнѣй напредакъ Србскога рода свагда му е была предъ очима; па и онда кадъ е већъ тело нѣгово подъ бременомъ година и трудова ослабило, то е найслађа забава духа нѣговогъ была. Онъ е за родъ свой живіо, роду се свомъ жртвовао, и у напредку рода свое задовольство налазіо. Особито е быо великій любитель наука; учене е мужеве уважавао: младиће къ учению побуђивао; о воспитанію младежи свомъ снагомъ старао се. Истину е любіо, уважавао и говоріо; на лажъ и притворность мрзіо; беду и несрећу трпелливо сносио, и тымъ праву свою веру у Бога и у законъ Божіи, найболъ засведочио.

Великіи овай мужъ заслужуе спомена и подражаня у Србскомъ народу, а особито међу наученицима Србскимъ. *)

ИЗЪ ПСАЛТИРА.

Песма 8.

О Госноде, кои владашъ

Мудримъ зракомъ званя твогъ,

И одъ века насъ управляшъ,

И све твари света тогъ!

*) Ове живописне черте извађене су изъ Лѣтописа год. 1829. части II.

Чудно ли е Име твоє,
 Што се свуда гласно пов!
 Ёрѣ прекрили цео светѣ
 Славе твоє величина
 Са златнима своимъ крил'ма,
 И свр' неба диже летѣ!

Па да б' едномъ већѣ престала,
 Злобног' пакла горда моћѣ,
 И суетна тога хвала,
 Кою труби данѣ и ноћѣ,
 Ты подстаче деце мале
 Млечна уста, да Те хвале:
 И рибара мали брой
 Ти просвети зракомъ твоимъ,
 Те разпростре гласомъ своимъ
 По свой земли законъ твой.

Ево гледамъ садѣ небеса,
 Дела твои руку плодѣ:
 Гледамъ звезде, та чудеса,
 И месеца дични одѣ:
 Шта е човекъ, питамъ себе,
 У спомену те и' кодѣ Тебе?
 Шта ли людски овай створѣ,
 Да га често са твоима
 Ти по'одишѣ милостима,
 И уводишѣ у твой дворѣ?
 Ти си нѣга, благѣ и мио,
 Одѣ анѣла мало текѣ
 У нечему понизио,
 И скратио овде векѣ: —
 Славомъ си га окрунио,
 И са чешћу испунио,
 И благословѣ дао твой;

Те си нѣму покорио,
И подъ ноге подложио
Руку твою цео строй: —

Овце скупа и волове,
И са нѣима стадо све:
Юштѣ и польске све скотове,
И небесне птице те:
Рибе мора изъ пучине,
Што прелазе тог' дубльине:
О Господе, Господъ нашъ!
Чудно ли ти Име лети
По вселеной, те се свети,
Коіомъ мудро владат' знашь!

Госифъ Горяновићъ,
парохъ Ирижкій.

Поучна приповедчица.

БУРБИЦЪ.

Некогъ надничара девойчица, по имену Десанка, разболи се яко. Елена — кѣи едногъ званичника, што е надъ робови — знала е добро да Десанкини родители не могу ѣри своіой избирати вла, и доносити іой повуде, па е зато свакій данъ шиляла іой мало полевке. За кратко време оздрави Десанка са свымъ, и начне мислити, съ чимъ бы она своіой добротворки благодарити могла. Сети се, да Елена врло воли Бурбицъ, па отиде у оближню шуму, да га набере. По дугомъ траженю наиђе подъ грднимъ ладовитымъ растомъ, где се све бели цвеће, па се сачне и почне га брати. Кадъ ал' — чуе она, да се близу негди два

човека разговараю! „Еси л' чуо! говораше еданъ, данасъ се можемо осветити ономъ званичнику, што ми е брата у бугару стрпао. „Ево вишъ у мене е ключъ одъ нѣгове собе; оставила га служкиня у врати, а я ти га лепо дочепао! Него айдмо довече, па ћемо нѣга, жену му и кѣерь убити, а касу му поарати.“

Кадъ е то Десанка чула, досети се одма да су то какви зликовци, зато брже болъ уклони се она одатле, однесе ђурђицъ Елени, и приповеди іој, шта е у шуми чула. Елена таки изваже то свомъ отцу, а овај нареди наоружану стражу, да ихъ како годъ повата. — Кадъ око поноћи, ето ти два човека на врата да ихъ одключаю! Али у тай часъ навали стража на njihъ, повата ихъ и свеже и у судъ одтера, где сутра данъ заслужену казнь прійме. — „Видишъ Елка! рекне отацъ кѣери, ты си сироту Десанку у болести нѣной неколко путій са полевкомъ наранила, а она нама, ето свыма животъ сачувала! Буди и одсада така! —

по Х. Шмидту посрбіо

Милошъ Настасићъ

второлѣтнй предуготовникъ.

Д О П И С Ъ.

В. У. Сомбору, 21. юнія. Испыти у главной народной школы сомборской започети су на Видовъ данъ. Тай данъ у ютру на ютреню и служби Божіой у саборной цркви была су сва мушка и женска школска деца. Господинъ Прота одслужіо е службу, а деца су по свршетку службе врло лепо пояла песму св. кнезу Лазару. „Израилевъ коль благъ Богъ есть сердцемъ правымъ.“ Скромной овой свечаности присуствовао е приличанъ брой побожныхъ Христіана, и на лицу свію при излазку изъ цркве могла се видети велика

духовна радостъ, што е света успомена Кнеза Лазара овде првѣй путъ тако лепо прослављѣна, и што смо доживили и мы оно време, у коме се баремъ погдекои Србинъ налази, кои се нестиди своихъ народныхъ Светителя. У горњой цркви одпояли су ту исту песму Србски ученици изъ овдашнѣ реалне школе. У осамъ сатѣй започео се испитъ у четвртѣмъ разреду главне школе, и трајао е вась целый данъ тай. До подне испитивана су деца изъ науке христѣянске, библичне повѣсти и толкованя евангелѣя, изъ рачуна и изъ стварныхъ знаня, коя су узъ Читанку научена. Особито су се одликовали неки ученици у земљописанію обштемъ, и понаособъ у познаваню Европскихъ земаля, и у рецитираню народныхъ песама. Испитъ пре подне заключенъ е съ поянѣмъ, кое е овой деци г. учитель. I. разреда Јованъ Настиѣъ съ успехомъ предавао. Пояли су намъ ту ученици врло вешто неколико тропара; ирмосъ благовештенскій, ускршнѣй и духовскій, и песму Кнезу Лазару. Напоследку смо се молили Богу за нашегъ пресветлогъ императора слушаѣши великолепну песму: „Боже живи, чувай Боже нашегъ цара и нашъ домъ,“ кою песму предъ образомъ нашегъ премилостивогъ владоца ученици красно и складно одпояше. После подне полагаала су деца испитъ изъ Славенскогъ читаня, и изъ Немачкогъ езыкословія, и читаня съ разясняванѣмъ и превоѣенѣмъ, у комъ су такође доста добаръ успехъ засведочили. Ученика е было 26. одъ коихъ су 4. са стране, а остали одавде родомъ.

16. юнія у ютру држанъ е испитъ у треѣмъ разреду нормалне школе. Деца су се особито отликовала у приповѣданю библичныхъ и другихъ приповѣдака, у рецитираню и сходномъ употребляваню изреченія изъ светогъ писма и народныхъ пословица, у рачуну, у стварномъ разясняваню, прочитаныхъ природословныхъ, природописныхъ, и земљописныхъ предмета, *) и у разпознаваню различитыхъ семена и бубица, одъ коихъ се две мале збирке у школи овой налазе. — Немачко читанѣ и езыкословлѣ ишло е и у овомъ разреду доста добро. Ученика было е 36.

*) Свако дете у четвртѣмъ и треѣмъ разреду, има збирку одъ осушеногъ цвеѣа и лишѣа.

Тай истый данъ после подне држанъ е испытъ у другомъ разреду гди е такође успехъ изъ предаваныхъ предмета добаръ, и деца се одликую у механичномъ Србскомъ и Славенскомъ читаню, у разумеваню читаного, и у знаню немачкога буквара. — Ученика было е 58.

После испита сви Србски ученици и предуготовници са своимъ учительима одпратили су земне остатке покойнога, родолюбивогъ Србина и списателя Јована Янковића адвоката кои се на Видовъ данъ у вечность преселию.

17. юнія у ютру држанъ е испытъ у првомъ основномъ разреду. Успехъ е кодъ оне деце, коя су редовно у школу долазила врло добаръ. Особито су се одликовали ученици у знаню пословица, у пояню, у приповеданю библичныхъ и другихъ приповедака, у разумеваню ученыхъ песама и молитава, и у механичномъ читаню, и то не само изъ буквара, него и изъ другихъ кнѣига као што е: Бисеръ и драго каменъ, Часловацъ, Церковное Пѣнїе, и прва Ђзыкословна Читанка. Ученика у овомъ разреду было е свега 140.

17. юнія после подне испитиване су девойчице изъ старѣга разреда девоячке школе, т. е. псалтирице и часловице. У о войшколи быо е успехъ у обште узимаюћи добаръ. Ученица е у обадва оделеня было само 50.

18. юнія у ютру држанъ е испытъ у првомъ девоячкомъ разреду. Ове су се ученице особито показале съ лепымъ писмомъ, и добрымъ правильнымъ читанѣмъ. На молбу господина учителя читанъ се нїе предузимало изъ буквара, него изъ другихъ србскихъ и славенскихъ кнѣига, и онетъ су све редовне ученице врло добро и безпогрешно читале. У пояню су се такође ове мале ученице врло одликовале. И оне старїе ученице врло су умилно пояле, о чему смо имали прилику уверити се не само садъ о испиту, него јоштъ већма пролетось, у цркви на пређеосвећенымъ и другимъ службама, вечерняма и бденїяма. Ово дечїе поянъ было е почело изъ мртвила пробуђивати духъ побожности у овдашнимъ жительима, особито у отменымъ госпояма, кое су

дотле докле су девојчице у цркви појале често у цркву долазиле, и съ духовнымъ наслађенѣмъ умилно поянѣ то слушали. Све девојчице учио е пояти г. Теодоръ Іоановићъ учитель првога разреда. У првомъ девојчкомъ разреду было е 120. ученица.

Будући да мы кодъ девојчке школе јоштъ досада немамо редовну и одъ варошке общине цлаћену учительку радиности, то се есенасъ месеца септембра постарао местный школскій управитель завести покрай девојчке школе приватну школу радиности. — Учителька госпођа Софія Јорговићева, супруга г. учителя IV. разреда, и спомоћница нѣна госпођица Лойда Райковићева, училе су децу различите женске послове радити као: плести наногице, и различите чипке, и тасове одъ хараса за чаше съ цвећемъ; промаляти или мрежити — хекловати —; капе, струке (реклице), уметке за узглавнице, убрусце, чипке, кесе за новце, огрлице и т. д. Јоштъ су училе ове девојчице и везти, шлинговати, правити одъ артие тасове и венчиће на свећняке, и врло лепе котарице за плетиво одъ граната, и друге красне послове. Нека честь овыхъ лепо урађеныхъ послова изложега е была на испытима, и прегледана одъ родолюбивыхъ госпођа, које су милость имале овимъ испытима присуствовати.

У неделю 19. јунія пре службе божіе испытани су ученици најстариегъ оделеня недельне повторне школе, зачымъ е држано у цркви благодареніе. Гай данъ после подне држанъ е испытъ у две школе на селиштама Жарковцу и Буковцу.

20. јунія, започеть е практичный учительскій течай, за оне учитель, кои јоштъ до сада нису были положили испытъ изъ новаго метода. Јутросъ е было тога ради у цркви призиваніе светога духа, и одъ данасъ предае се свакій данъ из ютра од 7—10, и после подне одъ 5—7 сатій. Учителыма и предуготовницима методъ, и сродне педагогичне науке.